

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

21 februari 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het vrijgeven van OBPWO 98.03 Scholen vergeleken op hun kwaliteit. Een internationaal vergelijkende studie over hoe scholen hun functioneren openbaar (kunnen/moeten) verantwoorden

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de inhoud van de muziekopleiding

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vernieuwing van volwassenenonderwijs DKO en de mogelijke problemen

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voorontwerp van decreet voor een gelijke-kansenbeleid in het onderwijs : onzekerheden inzake het 'geïntegreerd ondersteuningsaanbod'

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over gelijke kansen in het onderwijs : standpunt over Brussel

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van de mandaatvergoedingen in het hoger onderwijs voor TBS 55-plus- en pensioenregeling

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 21 februari 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.28 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het vrijgeven van OBPWO '98.03 Scholen vergeleken op hun kwaliteit. Een internationaal vergelijkende studie over hoe scholen hun functioneren openbaar (kunnen/moeten) verantwoorden'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het vrijgeven van OBPWO '98.03 Scholen vergeleken op hun kwaliteit. Een internationaal vergelijkende studie over hoe scholen hun functioneren openbaar (kunnen/moeten) verantwoorden'

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag betreft niet alleen de studie waarvan sprake, maar het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek in het algemeen. Dergelijk onderzoek heeft tot doel bevruchtend te werken ten aanzien van het beleid. Ik citeer een document op de website van het departement Onderwijs : 'De regelgeving werd op 7 september 1994 door de Vlaamse regering goedgekeurd. Daarin staat de wederzijdse bevruchting van onderzoek en beleid centraal. Enerzijds worden onderzoeksthema's ingebed in het onderwijsbeleid op lange, middellange en korte termijn.'

Mevrouw de minister, de overeenkomst die ten grondslag ligt aan dergelijke studies bepaalt dat u binnen twee maanden na ontvangst van het eindrapport een ontvangstmelding moet sturen waarin u aangeeft op welke manier de onderzoeksresultaten mogen worden bekendgemaakt en verspreid.

Dat is nodig, want regelmatig wordt er gebruik gemaakt van het OBPWO. De studie in kwestie dateert van december 2000. Niettemin werd echter nog geen ontvangstmelding bezorgd.

Mevrouw de minister, zal het eindrapport alsnog worden vrijgegeven ? Zo ja, wanneer ? Is dit een alleenstaand incident of zijn er meer rapporten die niet werden vrijgegeven ? Hoe zult u de termijn tussen de indiening van het eindrapport en het terugsturen van de ontvangstmelding verkorten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Van Dijck, de administratie bezorgde me het eindrapport en een advies om het vrij te geven voor publicatie. Het dossier is momenteel in behandeling op het kabinet. Na onderzoek van het rapport en het verloop van de procedure zal ik een beslissing nemen.

Het is de minister die opdracht geeft voor een OBPWO-project, en het is dus logisch dat de minister bepaalt of het onderzoek wordt vrijgegeven. Doorgaans is dat het geval. Soms duurt dit iets langer om de privacy van de betrokkenen te beschermen.

Vanzelfsprekend tracht ik de termijn om het rapport vrij te geven zo kort mogelijk te houden. In dit geval heeft het wat langer aangesleept dan normaal, maar dat zal eerstdaags worden rechtgezet. Dit is een geïsoleerd incident.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, met deze vraag wilde ik in de eerste plaats mijn bezorgdheid over dit voorval uitdrukken. Ik vreesde dat er nog gelijkaardige zaken waren. Het verheugt me dat het rapport zal worden vrijgegeven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de inhoud van de muziekopleiding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Ramon tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de inhoud van de muziekopleiding.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, 2 maart is de dag van het deeltijds kunstonderwijs. Ongeveer 140.000 jongeren en volwassenen volgen in hun vrije tijd een opleiding aan deze academies.

Een muziekopleiding is tijdrovend. In de middelbare graad krijgen de leerlingen naast hun wekelijkse instrumentles ook samenspel en algemene muziekcultuur. Deze twee laatste vakken zijn verplicht. Algemene muziekcultuur wordt soms gevolgd door volwassenen en kinderen samen. Er gaan stemmen op om deze cursus open te stellen voor geïnteresseerden die geen instrument bespelen.

In de praktijk blijft de wekelijkse instrumentles, die normaal gezien een uur duurt, vaak beperkt tot 15 à 20 minuten. Er wordt gesuggereerd om deze lessen toegankelijk te maken voor volwassenen die uitsluitend een instrument willen leren bespelen.

In het algemeen rijst de vraag of er niet moet worden nagedacht over een andere invulling van de muziekopleiding. Steeds meer wordt in groep gemusiceerd. Misschien is het wel beter terug te keren naar individuele begeleiding.

Mevrouw de minister, zijn er plannen voor een andere invulling van het deeltijds muziekonderwijs ? Is het mogelijk om dit onderwijs minder tijdrovend te maken ? Kan van AMC een optievak worden gemaakt ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Ramon, het deeltijds kunstonderwijs is een waardevolle kunstopleiding. Dat houdt in dat de leerlingen geen afzonderlijke cursussen volgen, maar

per schooljaar een geheel van vakken dat deel uitmaakt van een welomschreven traject.

Vanzelfsprekend leren de leerlingen van de muziekrichting een instrument bespelen. De opleiding houdt evenwel meer in dan praktische vaardigheden. De eerste vier jaar verwerven de leerlingen een algemene muzikale bagage in het vak algemene muzikale vorming. Dit is de basis voor de instrumentlessen.

In de middelbare graad krijgen de leerlingen naast de vakken instrument en samenspel ook algemene muziekcultuur. Dat vak vormt een culturele verruiming van de opleiding en plaatst de muziekpraktijk van de leerlingen in een ruimer perspectief. Het draagt ook bij tot de algemene culturele ontwikkeling van de leerling. Die klassikale vakken worden meestal voor volwassenen en jongeren apart georganiseerd. Voor het vak algemene muzikale vorming is dat zelfs verplicht volgens het organisatiebesluit van het deeltijds kunstonderwijs. Voor het vak algemene muziekcultuur kunnen volwassenen en jongeren wel samen les volgen, maar het gaat hier zeker niet om kinderen uit het basisonderwijs. De minimumleeftijd voor de middelbare graad is immers twaalf jaar.

Terecht merkt u op dat het deeltijds kunstonderwijs een grote tijdsinvestering van de leerling vergt. Toch lijkt het mij niet zinvol om het te hervormen in de richting van losstaande, kortlopende opleidingen. Volwassenen en jongeren die op zoek zijn naar dergelijke kunstopleidingen, vinden die zeker in de culturele sector, waar een ruim aanbod aan kortlopende cursussen bestaat. Uiteraard staat het DKO wel open voor inhoudelijke en pedagogische vernieuwing. Vanaf dit schooljaar werd daarom het studieaanbod verruimd met bijvoorbeeld jazz en lichte muziek, literaire creatie enzovoort. Ook is er een streven naar meer flexibele leertrajecten voor volwassenen.

In het verslag over de toestand van het onderwijs in het schooljaar 1999-2000 uit Onderwijs Spiegel toont de inspectie zich tevreden over de kwaliteit van het onderwijs in het DKO. Ik citeer : 'Over het algemeen ervaart de inspectie een gunstige evolutie op het vlak van onderwijspeil, van organisatie en uitstraling van de scholen'.

Leerlingen die zelf geen instrument willen bespelen, maar wel algemene kennis over muziek willen opdoen, kunnen terecht in de specifieke optie algemene muziekcultuur. Daarnaast volgen ze ook het vak luisterpraktijk. In de hogere graad kunnen ze dan de optie muziekgeschiedenis volgen. Omwille van de verruiming en verdieping die de algemene

Vanderpoorten

muziekcultuur de leerlingen biedt, is het voor mij belangrijk dat dit vak voor alle leerlingen tot het minimumlessenrooster behoort.

In de studierichtingen muziek, woordkunst en dans duurt ieder lesuur 60 minuten. Voor het vak instrument volgt iedere leerling dus een volledig uur les. Uiteraard kan tegelijkertijd slechts één leerling van de klasgroep zijn instrument bespelen. Dat betekent echter niet dat de andere leerlingen simpelweg hun beurt moeten afwachten. Heel wat leerkrachten in het deeltijds kunstonderwijs geven les volgens de methode van het groepsgericht individueel onderricht. Dat betekent dat de leerlingen die op dat moment niet spelen, andere zinvolle opdrachten krijgen. Omdat het groepsgericht individueel onderricht een relatief recente methode in het muziekonderwijs is, bestaat hierover echter nog geen wetenschappelijk onderzoek.

Grondige hervormingen komen er dus niet, voortdurende bijstellingen uiteraard wel.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Ik dank de minister voor haar antwoord. U zegt dat het mogelijk is om volwassenen en twaalfjarigen in eenzelfde groep te plaatsen. Mogelijk is dat misschien wel, maar ik denk dat het in de praktijk niet altijd aangewezen is. Misschien moet u hierover maar eens nadenken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vernieuwing van volwassenenonderricht DKO en de mogelijke problemen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Ramon tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vernieuwing van volwassenenonderricht DKO en de mogelijke problemen.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Sinds dit schooljaar mogen volwassenen in het eerste jaar DKO, richting muziek, reeds aan een opleiding instrument beginnen.

Dat is nieuw, vroeger moesten ze eerst een jaar notenleer hebben gevolgd, wat voor sommigen een hoge drempel was. Ik vind het een stimulans in de goede richting, ware het niet dat aan die vernieuwing – zo is althans de perceptie – weinig ruchtbaarheid is gegeven.

Wellicht heeft dit te maken met het feit dat de scholen niet de uren hebben gekregen om deze nieuwe leerlingen op te vangen. De telling en berekening van het aantal beschikbare uren gebeurt immers in februari van het jaar ervoor. Een school kan dus met andere woorden slachtoffer worden van zijn succes. Veel nieuwe leerlingen kunnen problemen opleveren inzake accommodatie, beschikbare leerkrachten, methodologie enzovoort.

Ik zou aan de minister dan ook de volgende vragen willen stellen. Hoe is in Vlaanderen de vernieuwing in het muziekonderwijs bekendgemaakt ? Was dat enkel een opdracht voor individuele scholen van het DKO ? Heeft deze hervorming effectief geleid tot een serieuze verhoging van het aantal volwassenen dat een muziekopleiding volgt ? Heeft de hervorming geleid tot problemen inzake accommodatie, beschikbaarheid van leerkrachten of manier van lesgeven ? In de krant las ik dat er op een bepaalde plaats problemen waren met de accommodatie, maar misschien was dat alleen in deze ene school.

Kan een telling of hertelling van het aantal inschrijvingen, die normalerwijze lopen tot eind september, plaatsvinden op een ander ogenblik zodat vlugger en met meer flexibiliteit op bestaande noden kan worden ingespeeld ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, een academie voor deeltijds kunstonderwijs profileert zich in een stad, een gemeente of een regio. Promotie voor het DKO gebeurt dan ook via de academies of schoolbesturen zelf, vaak via de regionale media. De recente vernieuwingen van het DKO zijn dus op de eerste plaats door de academies zelf aan de leerlingen bekendgemaakt. Ook vroeger ging dat zo. Het departement Onderwijs heeft de academies wel affiches bezorgd met het vernieuwde studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs. Er waren ook brochures, die echter vooral bedoeld waren om in de school zelf ter inzage te liggen.

In de voorbije schooljaren bleef het aantal volwassenen dat zich in het eerste leerjaar van de studierichting muziek inschreef nagenoeg stabiel. De leerlingentelling van 1 oktober 2001 vertoont ech-

Vanderpoorten

ter een behoorlijke toename van het aantal volwassenen in het eerste leerjaar. Ten opzichte van de leerlingentelling van 1 oktober 2000 schreven er zich dit schooljaar 14 percent meer volwassenen in voor het eerste leerjaar.

Net als in andere onderwijsniveaus wordt het aantal leraarsuren in het DKO berekend op basis van het aantal financierbare leerlingen op 1 februari van het vorige schooljaar. Meestal zijn er tussen de verschillende schooljaren geen al te grote schommelingen in het aantal leerlingen zodat het leraarsurenpakket doorgaans volstaat om de nieuwe leerlingen op te vangen.

In sommige scholen heeft de overgang naar het vernieuwde leertraject voor volwassenen wellicht een aantal praktische problemen met zich meegebracht. Dat weegt echter niet op tegen de positieve impulsen die de structuurwijziging aan de muziekopleiding voor volwassenen heeft gegeven. Herhaaldelijk stelden volwassen leerlingen immers de vraag om al in het eerste leerjaar met een instrument te beginnen. Met het vernieuwde leertraject werd dus een belangrijke lacune in de opleiding gewegwerkt.

Voor het volgend schooljaar zullen de leerlingen van 1 februari 2002 meegeteld worden in de berekening van het leraarsurenpakket. Evenredig met de toename van het aantal leerlingen zal dus ook het aantal leraarsuren stijgen. De praktische problemen die een aantal scholen ten gevolge van de structuurwijzigingen hebben ondervonden, zijn dus heel tijdelijk. Het is dan ook niet wenselijk om nu de berekeningswijze van het leraarsurenpakket in het DKO volledig te hervormen, aangezien er volgend schooljaar automatisch een rechtzetting zal zijn.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het eens met uw analyse dat de vernieuwing positieve impulsen heeft gegeven aan het muziekonderwijs. Ik heb weinig zicht op de omvang van de tijdelijke problemen. Ik kan me voorstellen dat een grotere toeloop toch wel een aantal problemen kan opleveren. Ik geloof u echter wel als u zegt dat de problemen beperkt blijven.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb hierover eigenlijk heel weinig klachten ontvangen. De inrichters van het DKO waren vragende partij voor

deze verandering en wisten dus ook op voorhand dat ze een toeloop konden verwachten. Men was er dus op voorbereid. Ik heb geen weet van klachten over deze verandering.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voorontwerp van decreet voor een gelijke-kansenbeleid in het onderwijs : onzekerheden inzake het 'geïntegreerd ondersteuningsaanbod'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voorontwerp van decreet voor een gelijke-kansenbeleid in het onderwijs : onzekerheden inzake het 'geïntegreerd ondersteuningsaanbod'.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik geef u graag een korte situatieschets van het onderdeel geïntegreerd ondersteuningsaanbod van het voorontwerp van decreet. Er is reeds een invloed op het terrein merkbaar. De tijdelijke projecten onderwijsvoorrang en zorgverbreding worden stopgezet. Er wordt niet voortgewerkt met de indicatoren die tot nu toe voor de projecten OVB en ZVB van kracht waren, maar wel met een nieuwe lijst gelijkekansenindicatoren. De Vlaamse regering kent aan elke indicator een bepaald gewicht toe.

De hoogste gewichten worden toegekend aan de gelijkekansenindicatoren, bijvoorbeeld de indicator 'De leerling is thuisloos en de ouders behoren tot de trekkende bevolkingsgroepen'. De indicator 'Het Nederlands is niet de thuistaal' wordt enkel gewogen in combinatie met andere gelijkekansenindicatoren. Scholen kunnen voor een periode van drie schooljaren aanvullende lestijden krijgen, voor zover ze aan bepaalde voorwaarden voldoen, waaronder op 1 februari van het voorafgaand schooljaar ten minste 10 percent regelmatige leerlingen tellen die beantwoorden aan een of meer van de gelijkekansenindicatoren 1, 2, 3 en 4, of overeenkomstig de bepalingen van artikel 4 batig gerangschikt zijn en ten minste 6 aanvullende lestijden genereren. Scholen die in aanmerking komen voor het geïntegreerd ondersteuningsaanbod, zullen voor drie jaar de zekerheid op extra omkade-

Grouwels

ring krijgen. Dit stelt hen in staat om de aanwending van de middelen beter te plannen.

Er heerst grote onrust in het onderwijsveld. Directies die op dit ogenblik uren zorgverbreding en/of onderwijsvoorrang hebben, maken op dit moment hun planning op. Ze stellen echter vast dat ze niets kunnen vastleggen voor het volgende schooljaar. Ze hebben geen richtlijnen over hoe ze hun leerlingenpopulatie moeten bevragen over het feit of ze al dan niet aan een of meer van de gelijkekansenindicatoren beantwoorden. Er is geen enkel zicht op de gewichten die toegekend zullen worden aan de verschillende indicatoren of combinaties van indicatoren. Met andere woorden, de directies kunnen voor de toekomst geen enkel beleid voeren rond hun zorgbrede werking.

Personeelsleden die op dit ogenblik binnen de lestijden OVB en ZVB werken, hebben geen enkel perspectief. Deze zeer precarie situatie leidt niet meteen tot een vertrouwenssituatie of een constructief klimaat om het decreet in de toekomst te implementeren. Wij krijgen veel signalen dat daar grote onrust over heerst. Vandaar mijn vragen aan de minister.

Welke boodschap hebt u voor de ongeruste directies die hun planning niet kunnen opmaken wegens de onduidelijkheid van dit voorontwerp van decreet? Hoe kunnen scholen hun leerlingenpopulatie zo efficiënt mogelijk bevragen om te verifiëren welke gelijkekansenindicatoren op hen van toepassing zijn? Welke voorstellen zult u terzake formuleren?

Wanneer zult u bekendmaken welk gewicht zal toegekend worden aan de verschillende indicatoren of combinaties ervan? Hoe zal de batige rangschikking van de scholen gebeuren?

Hoe zullen het huidige OVB en ZVB opgevolgd worden? Zullen de scholen geïnspecteerd worden over hun werking, zoals dat de voorbije schooljaren het geval was? Welke impact zal die inspectieronde hebben? Indien hun huidige werking negatief wordt beoordeeld, komen scholen dan ook niet in aanmerking voor een toekomstige ondersteuning? Hoe zal de overgang van het bestaande naar het nieuwe systeem worden geregeld?

Bent u niet van oordeel dat de vooropgestelde termijn om het decreet van kracht te laten gaan, namelijk het volgend schooljaar, onvoldoende tijd laat om een goede overgang te garanderen?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik begrijp de onrust van de directies die ermee worden geconfronteerd. Ik vraag begrip voor deze belangrijke operatie om tot een coherent gelijkekansenbeleid te komen. Zij houdt een aantal belangrijke verbeteringen in op vlak van het ondersteuningsbeleid. Ik denk aan de afschaffing van het aanwendingsplan als element voor selectie, de verbeterde continuïteit, de integratie van bestaande projecten met verschillende doelstellingen, de deelnemingsvoorwaarden en het administratief beheer tot een geïntegreerd ondersteuningsaanbod, de mogelijkheid tot vaste benoeming en de toekenning van extra ondersteuning gerelateerd aan de belasting van de school.

Dit proces is complex en vraagt tijd. De laatste weken is via Schooldirect over het gelijkekansen-decreet gecommuniceerd. Het gaat nog steeds om een ontwerp en dus is voorzichtigheid geboden. Een voorbeeld is de instapdrempel. In de media was sprake van een drempel van 20 percent, terwijl deze tijdens de onderhandelingen vroeger reeds tot 10 percent was verlaagd. Dit voorval bevestigt mijn voornemen om meer zelf het communicatieproces in handen te nemen. Vroeger wisten de scholen op dit moment van het jaar ook nog niet hoe de planning er voor september zou uitzien. De projecten waren tweejaarlijks en konden, als de evaluatie niet positief was, van juni op september volledig wegvallen. Toen hadden de directies dus evenmin zekerheid.

Wat de eerste twee vragen betreft, heb ik over de bevraging van de leerlingenpopulatie voor de gelijkekansenindicatoren de scholen vorige week een omzendbrief met de nodige richtlijnen gestuurd, onder voorbehoud van goedkeuring in het parlement. Deze omzendbrieven werden op de vergadering van 8 februari door de Vlaamse regering goedgekeurd. Daarnaast werden de directies via de editie van Schooldirect van 13 februari nogmaals op de hoogte gesteld. De omzendbrieven zijn elektronisch via Edulex beschikbaar. De scholen worden gevraagd reeds te starten met het verzamelen van de gegevens. Ze krijgen op korte termijn nog technische informatie over de wijze waarop er elektronisch aan het departement kan worden geantwoord. De gegevens moeten tegen 1 april op het departement toekomen.

Omtrent het gewicht dat aan de indicatoren wordt gekoppeld kan nog geen uitsluitel worden gegeven. Dat is materie voor een uitvoeringsbesluit. Op

Vanderpoorten

de onderhandelingen over het ontwerp van decreet zijn met de vakbonden en de inrichtende machten simulaties besproken. Voor het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs werden de volgende gewichten gehanteerd. Ze zijn richtinggevend. Het gezin leeft van een vervangingsinkomen : 0,4. De leerling is thuisloos : 0,8. De ouders behoren tot de trekkende bevolking : 0,8. De moeder is niet in het bezit van een diploma van het secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepsonderwijs of een daarmee gelijkwaardig studiebewijs : 0,6. De thuistaal is niet het Nederlands : 0,2.

Voor de tweede en derde graad secundair onderwijs worden indicatoren gehanteerd die af te leiden zijn uit de leerlingen- en instellingendatabank aanwezig op het departement Onderwijs. Bij het bepalen van de gewichten op basis waarvan de simulaties gebeurden, ging men ervan uit dat de leerling een schoolse achterstand van ten minste twee jaar heeft. De leerling heeft twee jaar achterstand : 0,2. Hij heeft drie jaar achterstand : 0,3 ; vier jaar achterstand : 0,4 en 0,5 voor meer dan vier jaar achterstand. De leerling is een neveninstromer : 0,1. De leerling volgde het voorgaande schooljaar onthaalonderwijs : 0,4. De noodzakelijke uitvoeringsbesluiten bij het decreet zullen voor het eerst principieel worden goedgekeurd op de vergadering van de Vlaamse regering waar het decreet na de instemming van het Vlaams Parlement wordt bekrachtigd. Die vindt plaats in de maand april.

De batige rangschikking van scholen wordt door een aantal elementen bepaald. Zo moet de school minstens 10 percent leerlingen hebben die voldoen aan tenminste een van de gelijkekansenindicatoren, met uitzondering van de indicator 'thuistaal niet het Nederlands'. Leerlingen die alleen aan deze indicator voldoen, komen niet in aanmerking voor de bepaling van het percentage. De scholen worden vervolgens van hoog naar laag gerangschikt volgens het percentage leerlingen dat voldoet aan de gelijkekansenindicatoren. Bij gelijke percentages worden de scholen geordend op basis van het absolute aantal doelgroepeleringen.

De manier waarop het toezicht op het gebruik van de extra middelen zal worden geregeld, is ook materie voor een uitvoeringsbesluit. Dat wordt voorbereid, maar vandaag kan ik nog geen uitsluitsel geven. Er moet bijvoorbeeld worden bepaald op welke manier de opvolging van de gelijke kansen zich moet verhouden tot de kerntaak van de in-

spectie, namelijk de doorlichtingen. Het voorwaardelijke karakter van de bijkomende middelen maakt nodig dat alle scholen binnen het traject van drie jaar op het gebruik van de middelen worden gecontroleerd.

Ik wil nog opmerken dat het ontwerp van decreet een zeer grote autonomie geeft aan de scholen voor de invulling van hun plan van aanpak. De goedkeuring van het plan voorafgaand aan de toekenning van de middelen, komt te vervallen. De drempel voor deelname is laag : scholen moeten alleen gegevens over de leerlingen overmaken. Bijkomende middelen worden op basis van deze gegevens toegekend. Scholen kunnen hun werking plannen nadat ze weten of ze over extra middelen kunnen beschikken. Uitgaande van de analyse van de beginsituatie, kan de school eigen prioriteiten leggen en doelen bepalen. In de loop van het tweede projectjaar is voorzien in een verplicht moment van zelfevaluatie. Scholen zullen in belangrijke mate zelf de verantwoordelijkheid dragen voor de kwaliteitsbewaking.

Er werd ook gevraagd naar de wijze waarop de overgang van het bestaande naar het nieuwe systeem zal worden geregeld. Het is mij niet volledig duidelijk of dit uitsluitend betrekking heeft op de externe evaluatie. Alle scholen zullen de mogelijkheid krijgen om zich kandidaat te stellen voor het gelijkekansenbeleid, tenzij uit de eindcontrole van de projecten OVB en ZVB zou blijken dat de middelen werden gebruikt voor doeleinden die niets met beide projecten te maken hebben.

Ik erken dat de timing strak is, maar het is noodzakelijk dat we omstreeks 1 september 2002 met het nieuwe beleid kunnen starten. Ik verwees al naar de verbeteringen die het nieuwe beleid inhoudt. Het verlengen van de bestaande maatregelen is hiervoor geen alternatief. Er wordt voorzien in een overgangsjaar voor de scholen die uren zorgverbreding zouden verliezen, omdat aansluiting bij het gelijkekansendecreet II, dat van kracht wordt in september 2003, dan mogelijk is. Op basis van dat ontwerp van decreet zal aan iedere school een zorgpakket worden toegewezen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt dat er wordt gedacht aan een overgangsjaar. Dat is een onrechtstreeks antwoord op een van de grote vragen.

Grouwels

Ik krijg toch de indruk dat de kar voor het paard wordt gespannen. De scholen krijgen vanalles toegestuurd terwijl we het ontwerp van decreet nog niet eens besproken hebben in de commissie of in plenaire vergadering. Ik loop niet vooruit op die bespreking, maar misschien worden er nog wijzigingen doorgevoerd. Onder meer de instapdrempel van 10 percent baart ons zorgen. Daardoor verminderen de gelijke kansen van een aantal kinderen. Directies delen die bezorgdheid. De situatie blijft onzeker.

Ik heb mij altijd geërgerd aan het feit dat in het verleden scholen op de valreep werden geconfronteerd met richtlijnen en omzendbrieven. Ook scholen hebben het daar moeilijk mee en moeten vaak heksentoeren uithalen om alles te realiseren.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Van de 2.400 basisscholen zijn er vandaag 1.200 die geen enkel uur OVB of ZVB hebben. Die scholen zullen geen uren verliezen, want ze hebben er nooit gehad. De bedoeling is uiteindelijk om alle scholen een zorgpakket te geven.

Een overgangsfase is altijd moeilijk. We moeten zoeken hoe we de lasten zoveel mogelijk kunnen beperken.

De voorzitter : In het overgangsjaar zullen er dus geen verliezen zijn ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Er zullen wel verliezen zijn. We zullen voor het overgangsjaar een systeem uitwerken dat de verliezen beperkt. We kunnen op voorhand niet zeggen hoe de middelen zullen worden verdeeld, maar er zal een verschuiving zijn van middelen naar scholen die meer problemen hebben dan andere. We moeten vermijden dat een aantal scholen al hun uren verliezen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Zullen er in de toekomst meer middelen beschikbaar zijn ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Er zijn al meer middelen dan vorig jaar. Dat komt door de CAO V. De begroting voor 2002 voorziet eveneens in een bijkomend budget voor de ondersteuning. Na 2003 moeten er extra middelen komen voor het zorgpakket, hoeveel zal moeten blijken tijdens de begrotingsbesprekingen van dit jaar.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over gelijke kansen in het onderwijs : standpunt over Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over gelijke kansen in het onderwijs : standpunt over Brussel.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze vraag heeft ook te maken met gelijke kansen. Ik wil het nu echter specifiek over de Brusselse situatie hebben. De schoolpopulatie van het Nederlandstalige onderwijs is in Brussel zeer heterogeen, multicultureel en overwegend meertalig. Veel kinderen komen uit taalgemengde of eentalig anderstalige gezinnen. Die kinderen gebruiken het Nederlands dus niet als thuistaal, maar alleen als schooltaal. Er is een toestroom van anderstalige kinderen in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Dat is positief, want dat betekent dat de kwaliteit van dat onderwijs wordt erkend door een ruim publiek.

Toch heeft deze situatie verregaande gevolgen. Ik heb het dan over de nulmeting van mevrouw Dekkers in Brussel in de context van de uitvoering van het voorrangbeleid-Brussel. Die nulmeting heeft de specificiteit van Brussel onderstreept. Slechts één kleuter op tien haalt in Brussel de Vlaamse norm inzake taalvaardigheid. Het merendeel van de leerlingen in het tweede en derde leerjaar van het lager onderwijs scoort zwak inzake lees- en schrijfvaardigheden. Dit zijn toch wel zeer bijzondere omstandigheden, die volgens mij niet echt te vergelijken zijn met situaties elders in Vlaanderen. Er zijn dus aangepaste normen voor Brussel nodig.

Men spreekt over gelijkekansenindicatoren die de scholen recht geven op extra middelen. De indicator 'thuistaal niet het Nederlands' legt nog steeds niet voldoende gewicht in de schaal om extra middelen te verkrijgen. U noemde daarnet 0,2 als gewicht. Enkel wanneer de taalfactor wordt gekoppeld aan andere, vaak sociaal-economische, indicatoren, wordt hij in aanmerking genomen. Dat wil zeggen dat de taalfactor in heel wat gevallen in

Grouwels

Brusselse scholen niet in aanmerking wordt genomen. In Brussel wordt men immers geconfronteerd met een toevloed aan Franstalige kinderen die niet uit een kansarm milieu komen en ook niet tot de allochtone bevolkingsgroep behoren. Tot op heden bestaan er geen duidelijke richtlijnen over het eventuele doorverwijzen van Franstalige leerlingen. In Brussel bestaat in ieder geval ook een Franstalig net. Toch vormen de Franstalige leerlingen een extra belasting voor de school, waaraan nu wordt voorbijgegaan. Het is onze overtuiging dat er aandacht moet worden geschonken aan alle leerlingen uit de klas.

In de lopende discussies over inschrijvingsrecht en aanvaardingsplicht wordt geen rekening gehouden met de vrijheid van gezinshoofd, de wettelijke bepaling die sinds 1971 in Brussel van kracht is. Ouders kunnen vrij kiezen voor het Nederlandstalige of het Franstalige onderwijs. Veel Franstalige ouders kiezen ervoor hun kind in het Nederlands te laten schoollopen, hoewel er een groot aanbod van Franstalig onderwijs bestaat in de hoofdstad. Het aanbod is zelfs ruimer dan in het Nederlandstalige onderwijs. Het is deze wet die in grote mate het open toelatingsbeleid in Brussel bepaalt. In het benaderen van de gelijkekansenproblematiek en het uitwerken van beleidsmaatregelen neemt men al te vaak een hoofdzakelijk Nederlandstalige schoolpopulatie als uitgangspunt. Dat is in Brussel niet de juiste benadering, zeker niet in het merendeel van de basisscholen, en ook niet in sommige secundaire scholen.

Aan het inschrijvingsrecht worden trouwens weinig tot geen verplichtingen gekoppeld voor de ouders. Er wordt geen expliciet engagement gevraagd van de anderstalige ouders om bijvoorbeeld Nederlands te leren, zodat ze de schoolprestaties van hun kind beter kunnen opvolgen of kunnen communiceren met schoolteam en directie. Ze hoeven zich nergens toe te verbinden. Ze moeten zich enkel akkoord verklaren met het schoolreglement en het pedagogische project van de school onderschrijven. De school levert inspanningen om alle leerlingen en hun ouders naar best vermogen op te vangen. Men kan zich afvragen of daartegenover geen inspanning van de ouders moet staan.

Door de snelle groei van het Nederlandstalige onderwijs in de laatste decennia, vooral te wijten aan de grote toestroom van anderstalige leerlingen in het Nederlandstalige onderwijs, wordt men geconfronteerd met serieuze infrastructurele gevolgen. Vele scholen barsten uit hun voegen, met als ge-

volg dat Nederlandstalige ouders geen school meer vinden voor hun kinderen.

In multiculturele scholen moet een percentage aan Nederlandstalige leerlingen worden gevrijwaard om niet af te glijden naar concentratiescholen. Anderstalige ouders sturen hun kinderen juist naar een Nederlandstalige school omdat ze vinden dat taal een meerwaarde is en omdat ze geloven in de kwaliteit van het Nederlandstalige onderwijs. Het aanleren van het Nederlands en het integreren in de Nederlandstalige cultuurgemeenschap lukt echter niet wanneer er geen enkel Nederlandstalig kind meer in de klas zit. Dat is geen win-winsituatie, dat speelt in het nadeel van alle leerlingen. Is het niet zo dat er in Nederlandstalige scholen steeds plaats moet zijn voor Nederlandstalige kinderen ?

Verder bestaat het idee om lokale overlegplatforms op te richten in de regio's waar een non-discriminatie-akkoord is afgesloten. De oprichting van zo'n lokaal overlegplatform zal in Brussel met zijn negentien gemeenten heel wat voeten in de aarde hebben. De vraag is hoeveel men er wil oprichten en hoe een eventuele opdeling in regio's zal verlopen. Een van de taken van het lokale overlegplatform zal erin bestaan om percentages vast te leggen waarboven doorverwijzing van leerlingen aanvaardbaar is. Het bepalen van regio's van beperkte omvang is immers cruciaal. Bij de doorverwijzing moet men namelijk rekening houden met de mobiliteitsmogelijkheden van leerlingen.

Ik heb een hele reeks vragen die ik aan de minister zou willen voorleggen. Bent u van mening dat Brussel aparte beleidsmaatregelen vergt ? Kan men ervan uitgaan dat het Voorrangsbbeleid Brussel in de toekomst zal kunnen worden gecombineerd met wat men een geïntegreerd ondersteuningsaanbod kan noemen ?

Hoe kan men in Brussel een inschrijvingsbeleid voeren dat ruimte laat voor Nederlandstalige kinderen, zodat een interculturele uitwisseling tussen anderstalige en Nederlandstalige leerlingen wordt gewaarborgd ? Hoe kan men voorkomen dat scholen afglijden naar concentratiescholen en naar de situatie dat in een Nederlandstalige school geen enkel Nederlandstalig kind meer school loopt ? Kan men plaatsen reserveren voor Nederlandstalige kinderen in Nederlandstalige scholen, zodat een kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen wordt verzekerd ? Ik stel deze vraag omdat ik scholen ken waar Nederlandstalige kinderen werden geweigerd omdat de school vol zat.

Grouwels

Hoe zult u de toestroom van anderstalige leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in goede banen leiden ? Zal men Franstalige kinderen naar het Franstalige onderwijsnet in Brussel kunnen doorverwijzen ? Tenslotte bestaat er toch een voldoende groot Franstalig onderwijsbod in onze hoofdstad en zijn deze Franstalige leerlingen niet de eerste doelgroep van ons Nederlandstalig onderwijs. Overweegt u overleg met uw Franstalige collega's over deze problematiek ?

In welke mate kunnen scholen nog een taalbeleid voeren als het inschrijvingsrecht niet wordt gekoppeld aan een inspanningsplicht voor anderstalige ouders, bijvoorbeeld het leren van Nederlands ? U verwijst dikwijls naar rechten en plichten van leerlingen, geldt dat dan niet voor ouders ? Franstalige ouders hebben vroeger Nederlands geleerd, maar in de praktijk is daar meestal niets meer van te merken. Ze hebben echter wel alle kansen gehad, in tegenstelling tot allochtone ouders, die in het buitenland meestal niet de kans hadden om Nederlands te leren. Hoe moet worden omgegaan met rechten en plichten van ouders ? Welke gevolgen zouden er eventueel kunnen worden gegeven aan het niet naleven van deze inspanningsverbintenissen ?

Hoeveel lokale overlegplatforms zullen er worden opgericht voor Brussel en met hoeveel participanten ? Wat zou volgens u een hanteerbare bestuursvorm van dit lokaal overlegplatform zijn ? Op welke manier zal de werking verlopen en hoe zal de besluitvorming in zijn werk gaan ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Zowel het beleid van mijn voorgangers als mijn eigen onderwijsbeleid getuigen van een bijzondere aandacht voor de Brusselse situatie. Diverse maatregelen getuigen daarvan : maatregelen inzake ondersteuning, zoals aangepaste lestijdentabellen of omkaderingscoëfficiënten, maatregelen inzake de oprichting of het behoud van scholen, namelijk aangepaste programmatie- en rationalisatienormen en maatregelen inzake bezoldiging van personeel.

Het ontwerp van decreet I over gelijke onderwijskansen bevat ook bepalingen die inspelen op de specificiteit van de Brusselse situatie. Ik verwijs naar de Brussel-coëfficiënt in het ondersteuningsbeleid voor het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs.

De doelstelling van het Voorrangsbetbeid Brussel is het uitwerken van een geïntegreerd ondersteuningsaanbod ten aanzien van basisscholen. Hierbij wordt gezocht naar een afstemming op en integratie van de diverse ondersteunende initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie die ter beschikking van de scholen staan. Ik denk aan onderwijsvoorrang, zorgverbreding, schoolopbouwwerk, navorming, pedagogische begeleiding, centra voor leerlingenbegeleiding, enzovoort. Het Voorrangsbetbeid Brussel vormt dus een sterk inhoudelijk complement bij het ontwerp van gelijkekansendecreet.

Uit uw vraag blijkt de vrees dat, ingevolge het recht op inschrijving en de wettelijke bepaling over de vrijheid van het gezinshoofd voor de keuze van een onderwijsinstelling, scholen niet meer in staat zouden zijn een toelatingsbeleid te voeren. Het is juist dat de decretale verankering van het recht op inschrijving het weigeren van leerlingen wil reguleren. Omwille van de discussies over dit principe, onder meer in deze commissie, is in een nuancering voorzien die moet toelaten scholen met een qua thuistaal heterogene leerlingenpopulatie te beschermen. Het criterium 'thuistaal niet het Nederlands' is voor de Brusselse situatie mijns inziens een zeer relevant criterium. Met die nuancering krijgen scholen de mogelijkheid leerlingen door te verwijzen, indien de school blijkt geeft van een beleid waarbij duidelijk sprake is van gerichte inspanningen ten behoeve van de anderstalige schoolbevolking en de niet-Nederlandstalige ouders. Bovendien moet de school, rekening houdend met de demografische situatie en de relatieve aanwezigheid in de scholen van leerlingen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, zelf een bepaald percentage van deze leerlingen hebben om de doorverwijzingsmogelijkheid te hanteren.

De talrijke aanwezigheid van Franstaligen en anderstaligen in Brussel en in de Nederlandstalige scholen in Brussel zorgt ervoor dat dit percentage relatief hoog zal zijn. Eenmaal het percentage is bereikt, kan de school leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is, doorverwijzen, en leerlingen voor wie de thuistaal wel het Nederlands is, toelaten. Dit maakt het mogelijk om een gericht beleid te voeren.

In het overleg met de ouders is het logisch dat alle mogelijkheden aan bod moeten kunnen komen. Op dit vlak zal de vrijheid van het gezinshoofd echter blijven spelen en kunnen de ouders ervoor opteren zich aan te melden bij een andere Nederlandstalige school. De doorverwijzing kan niet eenzijdig naar Franstalige scholen worden gericht.

Vanderpoorten

Uw opmerking dat Franstalige leerlingen geen prioritaire doelgroep zijn voor het Nederlandstalige onderwijs in Brussel kan ik niet bijtreden. Het was en is de politiek van de Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie om het Nederlandstalige onderwijs in onze hoofdstad open te stellen en te promoten voor alle leerlingen, dus ook voor anderstaligen.

U vraagt naar een inspanningsverplichting voor de ouders. Het feit dat 'thuis taal niet het Nederlands' aanleiding kan geven tot een doorverwijzing, zal voor alle anderstalige ouders – zowel binnen als buiten Brussel – een stimulans zijn om het Nederlands machtig te worden. Dit sluit aan bij het inburgeringsbeleid dat de Vlaamse regering voert. Scholen kunnen aan anderstalige ouders de consequenties van hun keuze voor het Nederlandstalig onderwijs verduidelijken. Het lijkt me niet wenselijk in sanctionerende maatregelen te voorzien ten aanzien van de ouders, waar u blijkbaar op aanstuurt in uw vraag. Ik voel meer voor positieve maatregelen zoals het opdrijven van het aanbod Nederlands als tweede taal in het volwassenenonderwijs en de basiseducatie.

Op dit ogenblik bevinden we ons in een overgangssituatie van het bestaande non-discriminatieoverleg naar het lokale gelijkekansenbeleid met de installatie van lokale overlegplatforms met een ruimere samenstelling, uitgebreide bevoegdheden en deskundige ondersteuning. Voor Brussel bestaat zoals u weet een non-discriminatieoverleg voor het basisonderwijs en voor het secundair onderwijs. Het is evident dat Brussel tot de gemeenten en regio's zal behoren waar de Vlaamse regering, in uitvoering van het decreet, prioritair een overlegplatform opgericht wil zien. Net zoals in andere grootstedelijke gebieden moet worden nagegaan of een verdere binnengemeentelijke opdeling relevant of noodzakelijk is. Dit moet op het lokale vlak worden onderzocht en mag niet centraal worden geregeld.

U stelt tevens de vraag naar 'een hanteerbare bestuursvorm' in Brussel. In dit verband wil ik wijzen op het feit dat het ontwerp van decreet voorziet in de oprichting van een dagelijks bestuur per lokaal overlegplatform. Het lokaal overlegplatform kan bevoegdheden aan dit orgaan delegeren.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Het verbaast me dat u oppert dat er in Brussel nog een school zou bestaan die geen aandacht aan taalondersteuning van leerlingen besteedt. Het is immers een evidentie. In het basisonderwijs zijn er ruwweg 10 tot 12 percent Nederlandstalige kinderen, de overgrote meerderheid zijn anderstalige kinderen. Ik noteer dat VVB OVB complementair is aan hetgeen in het gelijkheidsdecreet is voorzien. Voor de faciliteitengemeenten zou dit niet mogen gecumuleerd worden. In Brussel zou het wel complementair zijn. Taal zou niet als een losstaand criterium in Brussel kunnen worden gehanteerd. Franstalige kinderen uit goede gezinnen worden dan niet in aanmerking genomen. Hier bestaat grote ongerustheid over. In vele scholen zijn er kinderen van niet allochtone afkomst, die dus niet in aanmerking komen. Ik wil dit onder uw aandacht brengen.

U zegt dat Nederlandstalige kinderen niet de eerste doelgroep zijn van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Dat zijn ze wel, maar dat doet geen afbreuk aan het feit dat onze scholen voor anderstalige kinderen openstaan. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel moet aan Nederlandstalige kinderen voorrang kunnen geven. Deze kinderen weigeren zou voor mij een probleem zijn.

U spreekt over NT2 om ouders aan te moedigen. Dat is een goede zaak. Vele ouders doen inspanningen om Nederlands te leren, maar er zijn lange wachtlijsten. Men kan niet aan de vraag voldoen. Dit zijn belangrijke bedenkingen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Er kunnen nog altijd punten wijzigen. De Brusselnorm blijft wel bestaan.

Mevrouw Brigitte Grouwels : De Brusselnorm is in vele basisscholen niet meer van tel omdat hun leerlingenaantal zodanig is gegroeid dat ze niet meer onder de Brusselnorm vallen. Er zijn veel scholen met een grote anderstalige en allochtone bevolking die daar niet langer onder vallen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Eerst komen de indicatoren om de ondersteuning te berekenen en daar telt het element thuis taal niet, maar om door te verwijzen telt de thuis taal wel. Het gaat om twee verschillende zaken. Nederlandstaligen worden alleen doorverwezen als de veiligheid in het gedrang komt. Ik had begrepen dat in sommige gevallen de school volzet was, en dat supplementaire leerlingen de veiligheid in het gedrang brachten. Dat moet wel worden bewezen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik herhaal dat de Nederlandstalige scholen in Brussel uiteraard openstaan voor anderstaligen. U zegt dat een andere taal een element voor doorverwijzing kan zijn. Waarom gooit men het over die boeg ? Waarom krijgt in dat geval de school geen betere ondersteuning ? Dat is de hamvraag. In de Brusselse scholen, ongeacht het net, ligt men hiervan wakker.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dezelfde vraag geldt voor de concentratiescholen in Antwerpen.

De voorzitter : We kunnen dit debat nu niet houden.

Het incident is gesloten.

– *De heer André Van Nieuwkerke treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van de mandaatvergoedingen in het hoger onderwijs voor TBS 55-plus- en pensioenregeling

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van de mandaatvergoedingen in het hoger onderwijs voor TBS 55-plus- en pensioenregeling.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : De minister wordt niet voor de eerste maal met deze problematiek geconfronteerd. Ik heb deze zaak reeds naar voren gebracht naar aanleiding van het decreet over het tertiair onderwijs. Naar aanleiding van een vraag van mevrouw Heeren is de problematiek nogmaals aan de orde gesteld. Personeelsleden van het hoger onderwijs die gedurende een bepaalde tijd een mandaat uitoefenden, zien hun inzet niet gehonoreerd in de berekening van de TBS 55+-regeling, straks 58+-regeling, noch in hun later pensioen.

Voor de mandaten algemeen directeur, departementshoofd en bibliothecaris leek er een oplossing in de maak, althans voor de pensioenregeling. De federale minister van Pensioenen maakte op vraag van de onderwijsminister een koninklijk besluit op, waardoor een aantal mandaten uitgeoefend in het

onderwijs inzake pensioen gelijkgesteld zouden worden met een vaste benoeming. Hierdoor zal de diensttijd gepresteerd in een ambt waaraan het mandaat is verbonden, in aanmerking kunnen komen voor het pensioen ten laste van de openbare sector. Dat ontwerp kreeg een gunstig advies van de Inspectie van Financiën.

Bij voorlegging van dit ontwerp aan de federale minister van Begroting echter bleek dat deze zijn akkoord niet gaf omdat dit ertoe zou leiden dat aan de betrokken personeelsleden een dubbel voordeel zou worden toegekend. De minister zou met klem tegen deze zienswijze hebben geprotesteerd. Nu vang ik op dat de federale minister zijn verzet zou opgeven. Als dit zo is, blijft de problematiek voor de andere genoemde mandaten bestaan.

In bepaalde gevallen kregen sommige personeelsleden een ander mandaat, zoals directeur administratie en logistiek, adjunct-departementshoofd, opleidingscoördinator of verantwoordelijke voor het wetenschappelijk onderzoek. Zowel bij de departementshoofden als bij de andere mandaten ging het niet zelden om voormalige directeurs uit hogescholen van het korte type die op die manier hun vroegere wedde konden behouden. Zij hebben dus ook recht op een gelijke regeling.

Is er op federaal niveau een doorbraak om een aantal onderwijsmandaten inzake pensioen gelijk te stellen met een vaste benoeming ? Indien dit niet het geval is, welke is de huidige stand van zaken ? Hoe denkt u daaraan een oplossing te bieden ? Als het wel zo is, om welke mandaten gaat het dan precies ? Wordt dat beperkt tot de mandaten van algemeen directeur, departementshoofd of bibliothecaris ? Wordt het ruimer ? Zou u eenzelfde regeling bedingen voor de overige mandaten ?

Vermits men voor een mandaat niet benoemd wordt en een benoeming een vaste voorwaarde is om op een TBS +-regeling aanspraak te kunnen maken, moet een ander systeem worden gevonden om de mandaatinzet in de periode voorafgaand aan het rustpensioen te kunnen honoreren. In een vroeger antwoord verwees u naar het federaal ministerie van Financiën dat bevoegd is om de datum van inwerkingtreding voor de pensioenrechten te bepalen.

Wat is de stand van zaken in deze problematiek ? Ik verwijs hier naar de politiewetgeving. In artikel 43 staat : ‘Onder laatste activiteitswedde dient te worden verstaan de laatst toegekende jaarwedde voor volledige prestaties, de aanvullende wedde of

Vanleenhove

toelage en het ontvangen bedrag voor onregelmatige prestaties.' Hier gaat het ook over het vrijwillig verlot voorafgaand aan de pensionering. De onregelmatige prestaties die werden geleverd, waarvoor een aanvullende wedde werd gegeven, worden ook in rekening gebracht voor het berekenen van de inkomsten die men heeft in het verlot voorafgaand aan de pensionering. Een gelijksoortige regeling voor de andere mandaten dan de drie vernoemde zou in Vlaanderen gunstig zijn.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, wat is een mandaat en wat is een mandaatsvergoeding ? Het al dan niet uitoefenen van een bepaald mandaat tijdens een bepaalde vooraf vastgelegde en eventueel verlengbare periode behoort tot de individuele keuze van het betrokken personeelslid. Indien daarvoor een supplement wordt toegekend, mag dit dan worden meegenomen voor de rest van de loopbaan in het geval daar sociale voordelen aan zijn verbonden ? Dat was de vraag van de heer Vanleenhove. In dit geval gaat het om de regeling van de TBS 55+ en de pensioenregeling. Dit is een eerste fundamentele vraag. Ik heb het daar moeilijk mee omdat op een bepaald ogenblik een personeelslid kiest om een andere functie binnen een onderwijsinstelling voor een beperkte tijd uit te oefenen. Ik begrijp dat de minister kiest om dit voor een beperkt aantal mandaten op te nemen in de pensioenregeling.

Als een school omwille van organisatorische regelingen mensen niet wil terugzetten, maar ze op een bepaald weddeniveau behoudt en ze opneemt in een organisatiestructuur waarvoor ze zelf autonoom beslist, moeten dan dezelfde voordelen worden toegekend ? Ik ken hogescholen die een kader van 10 mensen hebben, maar ik ken eveneens scholen met eenzelfde aantal leerlingen met een kader van 40 mensen. Moet de overheid dezelfde lasten opnemen voor al die andere mandaten, waar de instelling autonoom heeft beslist om de interne problemen van een uitgroei-scenario op te vangen ?

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Er worden in hogescholen vaak regelingen getroffen om tegemoet te komen aan concrete problemen, maar ze zijn vaak wel belangrijk. Zo kan men bijvoorbeeld directeur zijn van een hogeschool van het korte type en plots terugvallen op het niveau van lector. Daar gaat natuurlijk een weddeverlies mee gepaard. Bovendien

tellen alleen de laatste jaren mee voor de berekening van het pensioen.

De heer Gilbert Van Baelen : Als die personen worden opgenomen in het kader, behouden zij de wedde en verdwijnt enkel de mandaattoeslag. Daar gaat het juist om. Wordt die toeslag meegenomen of niet ? Het behoud van de wedde is verzekerd. De vraag is of bovenop die wedde nog een toeslag wordt betaald om een evenredigheid te behouden tussen de huidige en de vroegere situatie. Als bijvoorbeeld zes hogescholen van het vroegere systeem fusioneren en men wil alle betrokkenen opvangen, dan gaat het niet over het behoud van wedde, maar wel over het al dan niet geven van een mandaatsvergoeding. Moet die vergoeding worden gegeven ? Ik vind dat daarover kan worden gediscussieerd.

De heer Gilbert Vanleenhove : Ik verwijs naar een aantal gevallen waarin een persoon departementshoofd zou worden, maar dat niet deed, omdat hem dezelfde rechten werden beloofd voor een ander mandaat. Als de toelagen voor de departementshoofden worden gegarandeerd in de pensioenregeling, dan is dat een moeilijke zaak voor de persoon in kwestie als dat niet het geval is voor andere mandaten.

Het gaat eigenlijk om een overgangsmaatregel voor de personen die na het hogescholendecreet in die mandaten zijn terechtgekomen. In de toekomst zal er uiteraard meer duidelijkheid zijn, zodat iedereen weet waaraan hij begint. Sommige mensen voelen zich vandaag bedrogen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, we staan inderdaad al wat verder dan enkele maanden geleden, maar het dossier is nog steeds in handen van de federale minister van Begroting. De federale minister van Pensioenen, de heer Vandenbroucke, heeft in de Kamer mondeling verklaard dat de mandaten van algemeen directeur, departementshoofd en bibliothecaris worden opgenomen in de lijst van het KB tot uitvoering van artikel 8 van de wet van 21 juli 1844. Hij deelde op dit vlak duidelijk mijn mening.

De minister van Begroting heeft bezwaren geopperd tegen het ontwerp van KB tot uitvoering van artikel 8, paragraaf 1, derde lid en paragraaf 2, vierde lid van de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen. Ik heb in een brief aan minister Vandenbroucke duidelijk gesteld dat ik

Vanderpoorten

niet akkoord ben met het standpunt van de federale minister van Begroting. De redenen waarom het voorliggend ontwerp van besluit moet worden gerealiseerd, heb ik uitvoerig toegelicht. Vervolgens heeft de administratie der Pensioenen mijn administratie laten weten dat mijn federale collega van Pensioenen mijn zienswijze deelt. Hij heeft mijn argumenten dan ook overgemaakt aan de federale minister van Begroting, met de uitdrukkelijke vermelding dat de aangebrachte argumenten, zijns inziens, het begrotingsakkoord bij het ontwerp rechtvaardigen. Het is nu aan de federale minister van Begroting om zijn akkoord te verlenen aan het ontwerp, zodat de procedure kan worden voortgezet. Wij informeren geregeld naar de stand van zaken. Dat is onze taak.

Het gaat om de gelijkstelling van de hogeschoolmandaten van algemeen directeur, departementshoofd en bibliothecaris met een vaste benoeming, omdat ze van vergelijkbare aard zijn als de mandaten verleend door toepassing van artikel 74bis van het KB van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel, of van artikel 22 van het KB van 26 september 1994 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de gemeenschaps- en gewestregeringen en van de colleges van de GGC en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen. Er werd geopteerd om in eerste instantie aan een oplossing te werken voor de mandaten die worden opgesomd in het hogeschoolendecreet van 13 juli 1994. In de context van de hertekening van het onderwijslandschap en de harmonisering van het hoger onderwijs, zal ook de rechtspositie van de personeelsleden opnieuw moeten worden bekeken. Op basis van dat onderzoek is het zeker niet uitgesloten dat ook voor andere mandaten stappen worden ondernomen, zodat ze in aanmerking kunnen komen voor het rustpensioen ten laste van de schatkist.

Wat de terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen betreft, wordt geen enkel mandaat momenteel in aanmerking genomen voor de opening van het recht of voor de berekening van het wachtgeld. Als het voormelde ontwerp van KB definitief is

goedgekeurd en het een datum van inwerkingtreding heeft gekregen, zullen de mandaten die daarin worden geregeld, naar analogie ook in aanmerking worden genomen bij de terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen, met dezelfde datum van inwerkingtreding.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Ik dank de minister voor haar antwoord. De deur is niet helemaal gesloten. Er komt nog een vervolg aan het verhaal. Ik besef ook dat het om een principiële discussie gaat en ik ken de argumenten pro en contra. Ik hoop toch dat er aandacht wordt besteed aan de problematiek van de mensen die begonnen zijn na het hogeschoolendecreet, zonder dat er een juridische regeling bestond.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, als ik alles goed heb begrepen, zal er een beperkende lijst worden opgesteld die later al dan niet zal worden goedgekeurd in een decreet. Vandaag bestaan er al diverse mandaatsvergoedingen. Het lijkt mij dan ook onlogisch om de last van de derde af te wentelen op de overheid als er geen lijst is. Als er zo'n lijst is, kan een hogeschool nog steeds beslissen een mandaatsvergoeding te geven voor een bijzonder activiteit.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Het zal moeilijk zijn om zo'n beperkende lijst op te stellen. We zullen naar antecedenten moeten kijken om die lijst op te stellen. Gaat het om volledig nieuwe zaken die zijn gecreëerd of gaat het om een honoreren van wat in de praktijk al bestond ? Dat moet worden bekeken, maar het is niet steeds even gemakkelijk om het onderscheid te maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.48 uur.*